
Když se naučíte debatovat, může vám to pomoci i k vysněné práci

Když se naučíte debatovat, může vám to pomoci i k vysněné práci

27. 4. 2012; autor: Helena Stinglová; rubrika: Rozhovory & portréty

Žádné eee, vlastně, prostě ani jakoby. Nic takového v řeči studenta anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty UK Marka Leška neuslyšíte, jen čistý projev a věcné argumenty. Ne nadarmo se proto na akademickém česko-slovenském mistrovství v debatování na začátku dubna stal nejlepším řečníkem. Debatování se věnuje již přes pět let a dnes při turnajích už prý není ani nervózní.

Jak vypadá taková debatní soutěž?

Debatujeme ve formátu britské parlamentní debaty. Je to soutěž o tom, kdo dokáže lépe obhájit základní myšlenku – vláda, nebo opozice. Z toho vyplývá, že proti sobě stojí dvě strany – vládní, která tezi zastává, a opoziční, která uvádí protiargumenty. Pozice si soutěžící losují, téma debaty se dozví patnáct minut před začátkem. V každé debatě jsou čtyři týmy – dva vládní a dva opoziční.

Kterou pozici máte raději?

Podobně jako všichni začátečníci jsem byl dřív raději v opozici, protože je jednodušší reagovat už na konkrétní myšlenku. Vládní strana totiž musí nejenom argumentovat na nějakou tezi, ale také ji zasadit do rámce a kontextu. Teze může být třeba: Tato vláda by měla legalizovat měkké drogy. Vládní strana pak musí vymyslet rámec toho, jaké jsou hlavní důvody k legalizaci měkkých drog, o které drogy se jedná apod. Opoziční strana si může pomoci tím, že na vládní stranu jen reaguje. To je ale skutečně jen začátečnická pozice, i od opoziční strany se očekává, že vymyslí vlastní věci. Čím více zkušeností člověk má, tím více preferuje být ve vládní straně, kdy má možnost debatu zasadit do určitého rámce, který se opozici špatně rozbíjí.

Kolik času má debatér na svůj proslov?

Čas na řeč je sedm minut.

Kolik je rozhodčích a jakým způsobem soutěžící hodnotí?

Čím víc rozhodčích je, tím je to lepší. Pokud se jedná o velmi zkušeného rozhodčího, může soudit sám, ale většinou jsou dva nebo tři. Soutěžící hodnotí zvláštní bodovou škálou, která se převzala z britského parlamentního formátu, aby byly výsledky tuzemských soutěží srovnatelné se zahraničními.

Dají se řečnické schopnosti naučit? Čím by měl kvalitní řečník vynikat?

Dá se to naučit, ale velkou roli v tom hrají také individuální dispozice. Člověku pomůže, když rád mluví na veřejnosti. To je dobrý základ, protože se pak necítí stresovaný. U nás i v britské parlamentní debatě se preferuje obsah před samotnou formou. Řečník, který mluví tiše, nemá výrazná gesta nebo neudrží oční kontakt, není tolik penalizován jako ten, kterému nesedí argument z hlediska struktury premis nebo základní logiky. Těžko říct, co je taková jedna vlastnost, kterou by člověk měl mít. Myslím, že to je unikátní schopnost sesummarizovat nejdůležitější momenty v omezeném čase tak, aby to působilo co nejpřesvědčivěji.

K čemu je dobré řečnické schopnosti trénovat?

Pomůže to každému v běžném životě. Je dobré umět stručně a přesně prezentovat svůj pohled na věc, ať už v otázkách osobních či pracovních. Lidé, kteří mají zkušenosti s debatováním, jsou přísnější vůči politikům, protože slyší, že je v jejich projevech spousta vaty. Dobrý řečník je vycvičený k tomu, aby právě tuto vatu vypouštěl a šel přímo k jádru věci. Je to také výborná schopnost pro kariérní růst. Mám zkušenost s tím, že kvalitní debatéři se bez problémů uplatnili i při přijímacích pohovorech ve velkých a významných firmách.

Studujete anglistiku a amerikanistiku. Zkoušel jste debatovat i v angličtině?

Určitě, právě debatování v cizím jazyce je nejlepší způsob, jak se v něm pocvičit. U nás se pravidelně pořádá mezinárodní turnaj, na který se hlásili i studenti ze zahraničí. Na ty největší ročníky v letech 2006 a 2007 se přihlásily týmy asi z dvanácti států světa. Pak ale přišly problémy s financováním turnajů, proto se dnes již nepořádají. Teď se kroužky snaží vyslat alespoň jednou za rok nejtalentovanější debatéry na zkušenou do zahraničí.

Jak na soutěže trénujete? Děláte si nějakou domácí přípravu?

Snažím se sledovat aktuální dění, protože rozhodčí často zadávají aktuální teze. Dobré je také poslechnout si brněnské Masarykovy debaty, při nichž debatují o různých otázkách odborníci. Z toho člověk může načerpat inspiraci. Jinak se scházíme každou středu od 18 hodin na Právnické fakultě, kde si to může každý vyzkoušet. Praxí se trénuje nejlépe.

Sledujete pro inspiraci debaty britského parlamentu?

Teď už tolik ne, ale díval jsem se, když byl premiérem Tony Blair, který byl kdysi také debatérem. Byl šikovný, dobře se to poslouchalo.

Marek Leško při akademickém šampionátu v debatování

Je nějaký český politik, který má schopnosti dobrého debatéra?

To raději nebudu hodnotit, na domácí scéně může být člověk velmi osobně zaujatý. Přiznám se ale, že momentálně mě nenapadá nikdo, kdo by debatoval tak, jak bych si představoval.

Které tematické oblasti nemáte rád?

Svého času jsem měl problémy s ekonomickými tématy, měl jsem pocit, že o tom nic moc nevím. Pak jsem ale začal studovat finance, takže se to zlepšilo, a teď je mám naopak velmi rád. Vyhovují mi témata, při kterých se dá pěkně argumentovat s odvoláním na určité principy nebo se dá jít na nějakou zajímavou rovinu abstrakce a není v tom řada technických problémů, které by se musely řešit.

Na akademickém mistrovství České a Slovenské republiky jste se stal nejlepším řečníkem. Nastal při vašem vystoupení nějaký moment, kdy byste si říkal, že to není ono? Byl jste nervózní?

Dělám to tak dlouho, že už mě nervozita ani netrápí. Jsou ale chvíle, kdy si člověk řekne, tak toto mi nevyšlo, a pak se tím užírá. Typické je to, že v momentě, kdy dodebatuji, mě začnou napadat další dobré argumenty, které jsem mohl použít.

Chystáte se teď na další turnaj?

Debatuji už hodně dlouho, patřím spíš už mezi ty, kdo turnaje pořádají, či dokonce hodnotí. Organizují třeba Mikulášský debatní turnaj, který se koná vždy před Vánoci. Je to oblíbená událost, která obvykle přiláká hodně nových debatujících, proto se tam také dávají odlehčenější a méně náročné teze. Po třech letech, co jsem turnaje jen organizoval nebo soudil, jsem se rozhodl trochu oprášit své schopnosti a zkusil jsem teď jeden dva turnaje. Možná si teď dám ještě jeden rozlučkový, ale to bude všechno.

Mezinárodní turnaj českých a slovenských vysokých škol v debatování se konal 31. března a 1. dubna na Právnické fakultě UK. O trofeje pro vítězný tým a nejlepšího řečníka se utkalo třicet dva debatérů. Finálová teze zněla: Tato vláda by v době krize nechala vládnout na úřednické vládě. Trofej nejlepšího řečníka získal Marek Leško, který studuje anglistiku na FF UK a podnikové finance na VŠE. Týmovou trofej si odnesla Masarykova univerzita, za níž bojovali student politologie Ondřej Schütz a absolventka brněnských práv Zuzana Melcrová.

Vyzkoušejte si debatování také. Jak na to, zjistíte každou středu od 18.00 na Právnické fakultě UK v místonosti číslo 38.